

## *Somssich Antal alezredes – magyar önkéntes a Lengyel Hadseregben*

2017. november 24-én, pénteken délelőtt leleplezték Somssich Antal gróf, az 1919-21-es lengyel-bolshevik háború önkéntese felújított síremlékét. Az emelkedett hangulatú ünnepségen, amely a délnyugat-magyarországi Zalakomárhoz tartozó Ormándpuszta temetőjében zajlott, a falu vezetésén, lakosain és tanulóin kívül magas szintű budapesti küldöttségek is részt vettek. A Lengyel Köztársaság Nagykövetségét Jerzy Snopek nagykövet, Tomasz Trzciński katonai attasé illetve Jarosław Bajaczyk, a Lengyel Intézet igazgatója képviselte.



Somssich Antal gróf, az Ormándpuszta környéki földek birtokosa, az I. világháború során az osztrák-magyar hadsereg kötelékében harcolt a szerb, olasz és galíciai frontokon is. A háború végével, Lengyelország iránti rokonszenvétől hajtva, úgy döntött, hogy önként belép az éppen megalakulóban lévő Lengyel Hadsereg soraiba. A bolshevik háború során szerzett érdemeire, többek között a lengyel ulánusok kiképzésére való tekintettel alezredessé léptették elő, 1922-ben pedig magas rangú kitüntetésben részesült, melyet W. Sikorski tábornoktól vehetett át. A lengyeleket 1939-ben is segítette, amikor százezer főnyi katonai és polgári menekült érkezett Magyarországra.

A helység polgármestere, Csárdi Tamás, akinek szülei egykor a Somssich-birtokon dolgoztak, köszönetet mondott a kezdeményezésért a projektben részt vevő partnereknek, és felidézte a gróf alakját, akinek emléke „szigorú, de igazságos gazdaként” maradt fenn.

A Lengyel Köztársaság nagykövete, Jerzy Snopek professzor a hősökre való emlékezés szükségességét emelte ki, hiszen az emlékezet megerősíti a közösséget. Megemlékezett emellett a Lengyelország függetlenségének 100. évfordulója alkalmából, 2018-tól tervezett ünnepségsorozat előkészületeiről is: - *Nem szabad elfelejteni, hogy a lengyel-magyar barátságot rendszeresen határozták meg hőstettek. Az 1948-49-es magyar forradalom során négy és fél ezer lengyel kapcsolódott be lelkesen a jó barátok függetlenségéért zajló harcba, nem csak Bem és Dembiński tábornokok. A Lengyel Légión soraiban is több száz magyar harcolt, 1944-ben pedig a Varsó körül állomásozó magyar katonai egységek visszautasították, hogy részt vegyenek a varsói felkelés leverésében.*

Vargha Tamás, a Honvédelmi Minisztérium miniszterhelyettese Somssichot mindkét nemzet hősiének nevezte, aki méltó az örök emlékezetre. A magyar kormány másik magas rangú tagja, Cseresnyés Péter, a Nemzetgazdasági Minisztérium munkaerőpiacért és képzésért felelős államtitkára, aki maga is Zala megyéből származik, Somssich alezredes korszakát a mához hasonlította, „amikor a lengyeleknek és magyaroknak újra meg kell védeniük szabadságukat és ellenállniuk a függetlenségük megcsorbítására tett kísérleteknek.”

A varsói Nemzeti Emlékezet Intézetének képviselője, Adam Siwek igazgató, a Harc és Mártíromság Emlékezte Iroda vezetője kijelentette: „egy emlékmű emelése nem fizetheti vissza e nemes magyar hatalmas áldozatát, aki akkor állt a lengyelek és frissen újjászületett államuk oldalára, amikor azt éppen a pusztulás fenyegette a bolsevikok kezétől”. Beszédét a következő szavakkal zárta: - *Mi – lengyelek és magyarok – tudjuk, hogy cselekedni kell a számunkra legmagasabb értékek védelmében. Nem virágokat rajzolva krétával a járdára, és nem posztokat írva a Facebookra. Az agresszív baloldali ideológia, a politikai korrektség terrorja és a modern világ más fenyegetései tehetetlenek a lengyel-magyar barátsággal és szolidaritással, a becsületünkkel és a hagyományainkhoz való hűségünkkel szemben.*

Az eseményen a helyi általános iskola tanulói is részt vettek, amely hamarosan felveszi Somssich Antal nevét. Az iskola vezetése kötelezettséget vállalt a sír gondozására is. Zárásként a polgármester fogadásra, illetve a Somssich család palotájának megtekintésére hívta meg a résztvevőket.

A zalakomári síremlék felújítását Varga Endre László helyi illetőségű történész, a „Dwa bratanki. Dokumenty i materiały do stosunków polsko-węgierskich 1918-1920” (Két jó barát. Dokumentumok és anyagok az 1918-1920 közötti lengyel-magyar kapcsolatokhoz) c. kötet szerzője kezdeményezte nyolc évvel ezelőtt. A felújítás ügyét a budapesti Lengyel Intézet és Lengyel Nagykövetség hozzájárulásának köszönhetően sikerült véghezvinni, akik meggyőzték a varsói Nemzeti Emlékezet Intézetét (IPN) a munkálatok finanszírozásáról. Különösen értékesnek bizonyult emellett a Hadtörténeti Intézet és Múzeum segítségével is, hiszen ez az intézmény felel Magyarországon a hadisírok gondozásáért.

A projekt nem csak arra nyújtott lehetőséget, hogy tisztelettel adózzunk a lengyel-magyar barátság újabb hősiének, de illeszkedett a Lengyel Állam Újjászületésének 100. évfordulója kapcsán közelebbi megemlékezésekhez (a NIEPODLEGŁA [Független] programhoz) is. A gránitból készült, kereszt alakú síremléssel szemben lengyel és magyar nyelvű információs táblát helyeztek el. A magyar partnerekkel az együttműködés folytatódik – a tervek között szerepel egyebek mellett közös konferencia a Hadtörténeti Múzeumban, találkozó a hadisírok felújításának szakértői számára, valamint egy hasonló történetű lengyelországi sír felújítása a magyar fél segítségével.

***Forrás: Lengyel Intézet***